

Reakce ThLic. Mgr. Jaroslava Lormana, Th.D., (Katedra teologické etika a spirituální teologie KTF UK, Praha) na rozhovor s lékařem Jaroslavem Bartákem uveřejněný v časopise Reflex 34-11:

Pan doktor Barták tvrdí: „*Ale církev rozlišuje cizoložství jako hřích, když si někdo bere jinou ženu, jež je vdaná, jako by si vzal něco, co náleží jejímu manželovi. Pokud je ta žena svobodná, tak se jedná o menší prohřešek, takzvané smilství, a to jenom tehdy, pokud zajde k zavedení penisu do vagíny.*“

Tento výklad nauky církve je mylný. Katolická morální teologie skutečně rozlišuje mezi cizoložstvím a smilstvem. Zatímco smilstvo chápe jako „*tělesné spojení svobodného muže se svobodnou ženou, kteří neuzavřeli manželství*“ (KKC 2353), cizoložství pak je pohlavní vztah, byť chvilkový, který mezi sebou navazují „*dva partneři, z nichž alespoň jeden je sezdaný*“ (KKC 2380).

Jestliže je jeden z aktérů intimního vztahu ženatý, jedná se podle učení církve o cizoložství bez ohledu na to, zda dotyčná asistentka byla slečna nebo vdaná paní. Bartákovo rozlišování vyznívá poněkud účelově. Snad vychází z určitých historických rovin spisů Starého Zákona, kdy byl muži skutečně zakazován sexuální vztah s vdanou ženou. Tento zákaz byl odůvodňován porušením práva jiného muže na jeho majetek, v tomto případě na manželku. Avšak ještě v době vzniku biblických spisů se tento nerovný a majetnický vztah k ženě i v prostředí starověkého Izraele změnil. V křesťanské tradici nemá takový vztah k ženě žádné místo. Tvzení pana doktora Bartáka v tomto ohledu působí poněkud účelově.

Pozoruhodná je zároveň poměrně naturalistická rovina argumentace: „*pokud zajde k zavedení penisu do vagíny*“. Nevím, z čeho tuto skutečnost pan doktor vyvodil. Za všechny své kolegy morální teology jistě ručit nemohu, ale v hlavním proudu současné morální teologie ani v současném učení církve pro takové tvrzení nenacházím opodstatnění.

Sexuální projevy jsou jistě rozmanité a je jistě rozdíl, zda pár provozuje sexuální praktiky tzv. neckingu, pettingu, přímé soulože apod. Morální teologie jistě nemá zájem předepisovat, který pár k jakým projevům sexuálního chování smí či nesmí sáhnout. Podle ní je sexuální chování předně projevem vztahu dvou lidí, je projevem důvěrné intimity, která má mj. otevírat prostor také pro zplození dítěte. Pokud je sexuální chování jakéhokoliv člověka mimo tento prostor důvěrného životního společenství dvou lidí, upozorňuje církev na to, že zde schází podstatný aspekt. Křesťanská církev dále tradičně trvá na monogamním svazku. Jakýkoliv intimní vztah sezdaného člověka mimo manželství chápe církev jako hřích. A to nikoliv pouze z důvodu zavedení penisu do ‚špatné vagíny‘ (omlouvám se za to vyjádření, ale domnívám se, že je třeba

dostát dikci Bartákova textu), nýbrž především z důvodu ohrožování a ničení manželského svazku, který církev tradičně chápe jako posvátný.

Pan dr. Barták dále tvrdí, že smilství je narozdíl od cizoložství lehkým hříchem. Bylo by jistě zajímavé, kdybychom mohli sledovat argumentaci ve prospěch této teze. Nechci se na tomto místě pouštět do rozkladu o podmínkách tzv. těžkého a lehkého hříchu. Je však nabíledni, že církev řadí smilstvo po celou dobu své teologické tradice jednoznačně mezi těžké hříchy. Diskutované sexuální vztahy pana dr. Bartáka s jeho asistentkami však podle učení církve nesplňují kriteria smilstva, nýbrž cizoložství. I to je však tradičně bez výjimky klasifikováno jako těžký hřích.

Poslední moment, který bych rád zmínil, je přístup, který pan doktor vyjádřil k tzv. zpovědi. Na otázku „*Takže z toho se pak vyzpovídáte a je to?*“ odpovídá pozoruhodným způsobem: „*Ano, samozřejmě. Bůh mi to odpustí a já to mohu dělat znovu.*“ Větší zmatení si v této otázce těžko představit. Na základě zkušeností s Božím jednáním v dějinách i obsahu biblických textů lze jistě počítat s Boží připraveností odpouštět člověku i tu „největší“ vinu. Pokud však chápeme víru jako živý vztah mezi člověkem a Bohem, jak ji chápe křesťanství, působí takováto kalkulace přinejmenším podivně. Tzv. svátost smíření, tedy tradičně zpověď, vychází z touhy člověka napravit jednání, které poznává jako špatné a které neprospívá jeho vztahu s Bohem a s druhými lidmi. Pokud člověk své jednání nepovažuje za špatné, pak je nutné, aby zůstal konzistentní. Pak ale nemůže takový způsob jednání vyznávat ve zpovědi, a to z jednoho prostého důvodu: těžko si totiž představit, že by jich litoval a chtěl své jednání napravit. Podle učení katolické církve tak nesplňuje základní podmínky pro odpuštění ve svátosti smíření.

A jestli pak pan doktor může znovu hřešit? To jistě může, protože Bůh nikomu z nás nestojí za zády a nevede nás jako loutky. Asi každý z nás zná špatná jednání, kterých se dopouštíme stále znovu, i když nechceme. Nikdo z nás není bez viny a celá řada z nás hledá ve zpovědi smíření opakovaně se stejného typu hříchů. To jistě patří ke křehkosti člověka. Je však významný rozdíl mezi tím, když své špatné jednání lakujeme na růžovo a tvrdíme, že špatné vlastně není, a mezi tím, kdy jej jako špatné uznáváme a nedusíme v sobě touhu po nápravě. Pro ten druhý postoj má svátost smíření opodstatnění.

Suma sumárum je nutné, byť jen takto z vnějšku, vyslovit zcela jasné stanovisko: jednání, které pan doktor Barták v rozhovoru otištěném v Reflexu 34-11 hájí, není slučitelné s učením církve a morální teologie o tom, jaká je důstojnost života člověka s Bohem. Nikdo jistě nechce posuzovat míru mravní špatnosti jednání pana doktora, to je vyhrazeno výlučně soudu jeho vlastního

svědomí. Nicméně indicie svého posouzení, které v rozhovoru poskytl, vrhají na církevní nauku naprosto falešné světlo.

Jaroslav Lorman, Praha 30.8.2011